

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 500 Lei; 6 luni 150 Lei

Sterie Diamandi: „Fiul lui Dumnezeu...”

Isvoare și lucrări despre Iisus

Ca istoric cinstit, dl prof. Sterie Diamandi se întreabă: Care sunt isvoarele din care se poate cerceta viața lui Iisus? Care sunt documentele istorice în care se vorbește despre personalitatea și opera sa? E clar: sunt Epistolele Sf. Ap. Pavel și Evangheliile scrise de Matei, Marcu, Luca și Ioan.

Oricine dorește să studieze obiectiv și să cunoască după adevăr biografia Mântuitorului, trebuie să se adreseze scrierilor veacului său, pe care Biserica le are cuprinse în N. T. Nu este alt izvor autentic din care să ne adăpăm cunoștințele, alt drum istoric pe care să cercetăm urmele vieții și operii lui Iisus Hristos, în afară de N. T. care-i cea mai celebră și mai răspândită carte din lume, și în afară de Biserică, care-i cea mai veche și mai venerabilă instituție pe care o are omenirea în continuitate istorică de aproape două milenii.

În fața acestor fapte reale și documente istorice ar trebui să amuțescă orice îndoială și orice împotrivire. Și totuși, de un veac și mai bine, problema lui Iisus a stârnit atâtea discuții și a prilejuit atâtea scrieri încât este cu neputință a le înșira. Teologi și laici, bărbați de știință și de litere, publiciști și tot felul de savanți: filologi, istorici, filosofi, artiști, medici, politicieni și clerici, se avântă în discuții și în scrieri despre Iisus Hristos pe care „nu-ți mai ajunge o viață de om ca să le poți consulta”. Cuprinși de un adevărat „delirium critic”, negativistii au ciocănit în toate încheieturile Bisericii și au lovit cu târnăcopul în toți stâlpii creștinismului, ca să provoace spărturi. Au lucrat în câmpul faptelor empirice și a documentelor istorice cu metode și principii apriorice, au folosit „raționamente deductive în domeniul faptelor concrete” și au ajuns la un rezultat trist din cale afară, la un bilanț care te ispitește „să declari în stare de faliment total, toată truda unui veac de cercetări neobosite, în domeniul exegezei și al criticii religioase”.

După rezultatele la care au ajuns, toate scrierile despre „Viața lui Iisus” se pot împărți în trei categorii. 1. Scrieri care neagă divinitatea Mântuitorului (Renan, Barbusse, Binet-Sanglé, Loisy, Guignebert), 2. Scrieri care neagă istoricitatea Mântuitorului (Strauss, Drews, Bayet, Couchoud), și 3. Scrieri de caracter tradiționalist în care se afirmă istoricitatea și divinitatea Mântuitorului (Goguel, Grandmaison, Didon, Bougaud, Fillion, Mauriac, Papini).

Scrierile din categoria întâi consideră pe Iisus un om de proporții variate. Unii autori îl consideră cel mai mare geniu și erou al lumii, o personalitate împodobită cu toate virtuțile; alții un om simplu care nici n'a visat să ajungă ce-a ajuns, iar alții nu numai că îi neagă orice valoare personală, dar îi atribuie toate bolile și toate viciile.

Scrierile din categoria a doua consideră pe Iisus sau un simplu mit, un nume de legendă fără existență istorică, sau un personaj de tot modest un mic rebel, în jurul căruia s'au țesut o mulțime de povești care au îmbrăcat viața lui anonimă cu haina și aureola divinității.

Evident, singurele scrieri care prezintă pe Mântuitorul într'o lumină adevărată, sunt cele alcătuite pe baza documentelor istorice ale veacului său. Mai mult: singurele biografii autentice ale vieții și operii Mântuitorului sunt Evangheliile și singura instituție care are dreptul și datoria de a ne vorbi despre Iisus este Biserica.

— „Hristos este în Evanghelie, în tradiția apostolică, în Biserică, scrie cu toată dreptatea Giovanni Papini. În afară de aceasta, nu există decât întuneric și tăcere. Cine acceptă cele patru Evanghelii, trebuie să le accepte în întregime, silabă cu silabă; dacă nu, respinge în totul și spune: nu știm nimic”.

Valoarea lor unică în literatura universală și strălucirea lor fără altă asemănare între cărțile lumii, provine tocmai din faptul că descriu

și oglindesc viața și învățătura Mântuitorului. Evangheliile sunt cele dintâi și cele mai bune dovezi despre istoricitatea și divinitatea Mântuitorului. Sunt și altele:

Întâi de toate *convertirea apostolilor și răspândirea creștinismului*, care înfățișează „cea mai formidabilă mișcare spirituală pe care o cunoaște istoria universală” (p. 143). Cum se poate ca niște oameni simpli să revoluționeze lumea? Cum au putut avea așa succese niște „nebuni”, să influențeze mersul omenirii, când știut este că „nebulă nu reușește niciodată”. Atâtea veacuri omenirea creștină a fost victima unor iluzii? În plină lumină istorică, într-o epocă de civilizație greco-romană, de cultură europeană, s'au putut ține oamenii de minciuni și de mistificări grosolane, de f. c. ționi și păcăleli, cum le place negativistilor să susțină? Dar în felul acesta putem nega totul. Putem nega pe Alexandru cel Mare și pe Napoleon, pe Goethe și pe orice om al cărui nume sau lucrare ne încomodează. Negăm cu cinism orice dovadă despre existența lui istorică și procesul e gata. Punem carul înaintea boilor și spunem că boii merg după car, nu carul după boi. Așa fac negativistii când susțin că religia creștină este opera apostolilor și că Iisus este produsul, nu creatorul, creștinismului.

Dacă apostolii au creat pe Iisus și ei sunt autorii Evangheliilor atunci ei merită o admirație mai mare decât eroul creat de ei. În realitate apostolii „nu s'au îndrăgostit și entusiasmat atât de o doctrină cât mai cu seamă de o persoană care i-a impresionat în chip cu totul deosebit, prin însușirile sale cu desăvârșire excepționale... Credința, entusiasmul și eroismul unic al primei generații creștine nu se explică deloc, dacă nu presupunem la originea acestei uriașe mișcări spirituale un om de proporții nebănuite. O simplă legendă nu putea deslănțui niciodată atâta dragoste și venerație, atâta pasiune și spirit de jertfă, atâtea patimi furtunoase și persecuții sângeroase. Mor oamenii de dragul mor idei sincere și idealuri scumpe, dar încă nu s'au găsit oameni care să renunțe la viață de dragul iluziilor, a falsurilor și a minciunilor.

Adevărul este că Biserica este opera lui Iisus Hristos; s'a clădit pe credința în persoana și divinitatea Sa; trăește și se înalță prin urmarea vieții și vestirea Evangheliei Sale.

Evreii constituie alt argument puternic pentru istoricitatea și divinitatea lui Iisus. Nu în vremuri imemorabile, într-o țară misterioasă și în mijlocul unui popor fără organizație religioasă și fără istorie, ci în vremuri și locuri cunoscute, „în mijlocul unui popor care are cea mai formidabilă organizație religioasă pe care o cunoaște

istoria omenirii” se desfășură toată viața și activitatea Mântuitorului. Se putea într'un astfel de mediu să se țină apostolii de mituri, de iluzii? Ce-i și mai mult, mitologii vremii noastre ar trebui să se rușineze în fața acestui popor care a acoperit pe Iisus cu toate bârfelile, cu toate calomniile, cu toate insultele cele mai mărsave, dar nu a mers așa de departe încât să-i tăgăduiască existența istorică. Talmudul a înjosit pe Iisus cât a putut, dar nu L-a aruncat în neant. De altă parte blestemul pe care îl poartă Iudeii peste tot pământul este încă o dovadă despre dumnezeirea creștinismului; necredința lor în Mesia, precum scriu proorocii și Evangheliile, și urgisirea lor printre toate neamurile confirmă cu toată evidența adevărul Scripturilor.

Ereticii, rebelii și dușmanii Bisericii, cum s'ar fi ridicat într'un glas cu scriitorii și filosofii păgâni, împotriva creștinilor, dacă religia lor nu avea caracter istoric?...

Este unul dintre meritele excepționale ale apostolilor și ale Bisericii că, față de o viață atât de curată și de minunată ca a Mântuitorului, au ferit credincioșii de legende, au înlăturat scrierile apocrie și au priveghiat ca nimic legendar sau mitologic să nu pătrundă în scrierile despre viața și divinitatea Lui, ceea ce dl prof. St. Diamandi arată și subliniază cu toată dreptatea.

Astfel, lucrarea Dsale despre „Fiul lui Dumnezeu”... este cea mai bună replică și cel mai potrivit răspuns ce trebuie dat mitologilor și mitomanilor vremii noastre, cari reprezintă culmea cinismului și a pervertirii morale. Pentru că nu se poate un cinism mai revoltător și mai scandalos decât să închizi ochii în fața soarelui și să strigi că nu există; să micșorezi până la desființare orice merit pentru Hristos și pentru Biserica; să te ocupi în cărți voluminoase veacuri întregi de viața și activitatea Mântuitorului și după toate acestea să spui că nu s'a făcut nimic, că Iisus nici n'a existat, — după aproape două milenii de luptă, martiriu și cultură creștină...

In sfinte biserici redeschise

Din carnetul de campanie spicuesc gândurile pe care le-am însemnat altădată.

...E sfârșitul lui Noemvrie. Suntem tot în Nicolae. Când scriu, sunt și mai trist ca aseară. E Duminecă. De când n'am mai fost la biserică l.. În orașul ăsta străin și până ieri păgân aș vrea să găsesc undeva să mă închin o biserică în care să pot să ascult sfânta slujbă. Mi-aduc bine aminte că am trecut la venirea noastră aici pe lângă o biserică în care chiar atunci se oficia sf. slujbă fiind sârbătoare. E pe strada care vine dela Varvarofca.

...Vin dela biserică. Nu știu dacă s'a mai redeschis

alta. Căutasem pe mai multe străzi, când am auzit clopotul și lumea îndreptându-se într'acolo. În interior biserica e văruiată în alb, împodobită cu icoane foarte frumoase, iar sus în cupolă, icoana Mântuitorului. În unele locuri se cunosc urmele zugrăvelii vechi. Iată dintr'o icoană pe perete, a rămas o parte mică de pânză care spânzură în partea de sus. Atât a mai rămas din ce a fost și poate că de un deceniu stă așa. A rămas ca prin minune. E ceeace ne impresionează mult.

Icoanele sunt la fel cu ale noastre. Aceleași figuri de sfinți cu înfățișare de mucenici, cu aceeași lumină blândă și tainică în ochi. Până și credincioșii pară-mi sunt cunoscuți aici. Parcă i la noi în țară, într'o biserică dela marginea orașului. Observând mai mult aceste figuri ucrainiene, aici în biserică, atât de variate, de toate vârstele, atâtea presupuneri și întrebări își vin în minte. Gândul se afundă de parte în negura veacurilor. Cine știe cum va fi fost atunci demult, demult! Acești creștini au fost păstoriți și de ierarhii români. Nu vor fi fiind și ei niște Daci slavizați?!

Biserica nu e așa mare. A fost renovată prin grija a doi preoși, dintre care unul e foarte bătrân, prin râvna credincioșilor cari spun cu mândrie că sunt pravoslavnicii.

A venit lume foarte multă la sf. slujbă; mai ales femei. Biserica femeilor nu e despărțită de a bărbaților. E o îmbulzeală spre Altar, încât ești purtat aproape pe sus, ca pe valuri. Un cor mixt dă răspunsurile, iar preotul bătrân slujește. Un alt preot citește rugăciuni pentru fiecare credincios în parte, cred că pentru cei cari se spovedesc. Și aci e o îmbulzeală extraordinară. Parcă toți ar vrea să îngenuncheze pentru a se spovedi. Observ, în timp ce cântă corul, că mulți credincioși, mai ales din cei bătrâni, au lacrimi în ochi. Câte amintiri nu vor fi trezind în mintea lor aceste cântări sfinte!...

Câte întâmplări și cât timp s'a scurs de-atunci!... Lângă mine e o băbușcă mărunțică. Mă uit la ea cum se închină. Când duce mâna la frunte, rămâne un minut așa, cu ochii închiși, parc'ar îmbăta o moment. Tot timpul ostează. Au venit și soldați români și germani, amestecați prin mulțime, cum e la noi la Paști. Iată și doi ofițeri români: un căpitan și un locotenent.

În atmosfera aceasta, în vraja vocilor slave, simți cum se ridică Biserica lui Hristos, din cenușă, din adâncuri, unde bisericnicii căutau s'o îngroape. Și doar aici nu vin să se roage numai bătrâni. Se vede o mulțime de tineret, dela copiii mici pentru botez, până la flăcăi și fete: domnișoare, băieți, domni între 30-40 de ani, toți au venit să se roage aci în sânul sfintei biserici. Învățătura comunistă n'a putut rezista flăcărei credinței. Citiam într'o carte comunistă de istorie antică, scrisă în moldovenește, că Religia și practica religioasă e o magie și vrăjtorie, care a mai rămas doar la popoarele inculte. Mă gândesc câtă propagandă nu s'o fi făcut, câtă literatură atee nu se va fi scris! Dar sufletul omenesc rămâne același: însetat după Dumnezeu. Ce a ajuns această propagandă? Iată, ca valurile unei mări, lumea vine spre Sf. Altar, în acea-

stă sfântă biserică prigonită și, după felul cum se înfățișază această masă dornică să fie cât mai aproape de icoane, de preoții cari slujesc, cred că ea e cuprinsă de ceva tainic, ca în miruni, aproape ca în extaz.

„Biserica lui Hristos se ridică din nou pe aceste locuri. Și nimeni, nimeni nu o va mai clinti. Ortodoxismul nu va mai fi privit de nimeni de acum înainte ca lovit de pedeapsă, prin prigoanele abătute asupra bisericii de ai ei, așa cum citiam într'o carte odată, scrisă cu scop de propagandă. De data asta semnul dumnezeiesc s'a arătat cutremurător pentru toți și minunea s'a săvârșit chiar în sânul Bisericii ortodoxe. Se dovedește sub ochii noștri că stăm sub acoperământ sfânt, așa cum suntem: creștini ortodocși. Biserica stă sub protecția cerească și asta s'a adeverit minunea eliberării credincioșilor de sub stăpânirea satanică. Biserica ortodoxă a ieșit din această prigoană și mai întărită. Ea va străluci de-apururi, alături de sora ei apuseană, ca în vremea sfinților Părinți.

Ion Mara

Despre ce să predicăm?

La Ziua Crucii să vorbim despre suferință.

Oricât ar asculta oamenii glasul conștiinței, în libertatea harică și numai în virtute dacă ar trăi, un fapt nu vor putea evita: suferința. Încă nu s'a născut omul care să poată spune: am trăit, dar nu am suferit. Toți oamenii, regi sau muritori de rând, înțelepți sau ignoranți, bărbați sau femei, copii sau bătrâni, toți au gustat, gustă și vor gusta din potirul suferinței.

În inima creștinismului stă crucea Mântuitorului și cultul ei. Crucea este steagul de luptă și semnul de biruință al creștinului. Cel mai sublim exemplu de suferință este Iisus Hristos Mântuitorul, pe drumul calvarului și pe cruce. El ne-a învățat prin dumnezeieștile Sale patimi să fim răbdători în durere și fericiți în suferință (Mt. 5, 10). El ne-a descoperit că în cea mai mare durere e bucurie și în cea mai mare bucurie, durere. El ne-a învățat cel mai mare lucru: *Ce atitudine să avem în fața durerii?...*

Sunt oameni care în fața durerii și a necazurilor se revoltă, injură, plâng desnădăjduiți, se întrebă mâniași: de ce sufăr?... au gânduri negre, de moarte. Patimile Domnului ne învață între alte lucruri multe și bune: cum să răbdăm durerea? Adică să o suferim — ca să se consume. Profetul Isaia numește pe Iisus „om al suferinței și răbdător în durere“ (53, 3), pentru că El răbdă durerea, o suferă, o primește ca pe o binecuvântare. Iudă disperat se spânzură; nu știe răbda mustrarea și durerea venită din vinovăție. Iisus suferă durerea, o răbdă. „Spatele mele le-am dat spre bătaie și fălcile mele spre palmuri și fața mea n'am întors-o de către rușinea scuișărilor“ (Isaia 50, 6). Iisus răbdă și suferă durerea. Și suferința

lui e cu atât mai pilduitoare, cu cât El a fost fără de păcat și a suferit pentru alții; pentru noi toți și pentru toată lumea. Dintre toți fiii oamenilor nimeni nu a suferit mai mult decât El, deși nimeni nu a fost mai curat decât El. Iată de ce creștinii în suferințele lor din lumea aceasta află în El suprema consolare. Numai gândul că Hristos ființa cea mai nevinovată ce a pășit vreodată pe pământ a fost răstignit, este în stare să verse în sufletele obidiților cea mai întăritoare mângăere.

Dar nu numai pe El îl avem icoană și exemplu de suferință mângăitoare. Biserica se naște, se dezvoltă și înflorește în mijlocul prigoanelor și a bucuriilor negrăite. Nimeni nu știe suferi cum sufăr creștinii. „Pildă de suferință și de îndelungă răbdare“ (Iacob 5, 10) avem în toți proorocii, apostolii, mucenicii și sfinții. Ei toți reprezintă o viață și o doctrină despre suferință robustă, evanghelică, plină de optimism, plină de bărbăție și de convingere neclintită în încoronarea finală a virtuții, în biruința binelui asupra răului. Din pildele lor, noi putem totdeauna să ne facem o idee clară despre atitudinea bărbătească ce trebuie să o aibă creștinul în fața tristeții și a suferinței.

Dumnezeu conduce lumea aceasta pe drumuri și după legi eterne, a căror înțelepciune noi oamenii în veci nu o putem pătrunde. Ceeace totuși putem vedea cu toții este că mâna Lui o întâlnim mângăitoare și în suferință.

Cine transformă suferința în izvor de sfințenie și bucurie? Cine răzbună și răsplătește suferințele și sângele nevinovaților?.. Dumnezeu prin harul Său, lucrător în omenire și posteritate. Iisus Hristos cel omorât de oameni are biserici și apostoli în toată lumea. Unde sunt și ce sunt adversarii Săi?... Proorocii, apostolii și sfinții martirizați își au cu toții *cultul* lor, locul lor și numele lor scris pe vecie în cartea vieții în ceruri și în *calendarul* creștinătății pe pământ.

Problema suferinței celui drept și nevinovat, în locul celor mulți și vinovați, a fost rezolvată odată pentru totdeauna pe Golgota. Totdeauna nevinovații răscumpără păcatele omenesți; **numai jertfele curate**, ca și a lui Avel și a Mântuitorului, a mucenicilor și eroilor, *se primesc în cer*.

Dumnezeu lucrează în lume. Mâna Lui mângăitoare o putem simți la tot pasul, cum transformă durerile și cele mai amare, în bucurii cerești, acolo bineînțeles, unde este măcar o scânteie de credință.

Din tot ce am spus până aci constatăm așadar că suferința nu este numai un rău ce provine din păcat, ci și un mijloc fecund de purificare și de progres moral și cultural. Ea se ușurează prin știință și progres, dar sufletește numai prin religie, prin credința religioasă în Dumnezeu. Cine

suferă nu este singur. Cu el au suferit și sufăr cetele martirilor și ale sfinților, cei mai buni fii ai omenirii și mai presus de toți a suferit Hristos, chipul cel mai consolator în cele mai grele suferințe, pentru toată omenirea. Suferința e mijlocul ce stinge răul, cum stinge apa jarul aprins. Ea se rabdă și astfel răul prin ea se consumă și binele se evidențiază. Răul nu se nimicește prin rău, ci se înmulțește. De aceea Sf. Pavel îndeamnă: „Nu te lăsa biruit de rău, ci biruește răul cu binele“ (Rom. 12, 21).

Un creștin adevărat nu fuge de suferință, nu o blestemă, ci luptă cu ea, o rabdă și o primește ca pe o binecuvântare.

Aceasta e cea mai mare lecție pe care o învățăm de ziua *Crucii*.

Din lemn de ocară și de tortură a sclavilor, crucea a devenit în creștinism semnul răscumpărării și al mântuirii, steagul de luptă și de biruință a creștinătății, simbolul jertfei și a suferinței ispășitoare, lemnul ce are viață și virtute dumnezeiască.

Prin cruce se binecuvintează toate: și apa (aghiasma) care ne sfințește, și pâinea (Sf. Eucharistie) care ne nutrește, și uleiul (sf. mir) care ne întărește (Fer. Augustin). **Crucea** hrănește curajul, stăpânește firea și întărește nădejdea de izbândă. Deși amară, crucea e cel mai bun leac pentru sănătatea noastră morală, cea mai bună școală a virtuții, școala caracterelor, școala jertfei, școala altruismului, școala iubirii, școala bunătății, școala sfințeniei. Oriunde e crucea este o atmosferă de vrajă și de putere, de respect și de biruință. De aceea o aclamăm și o lăudăm în cântece sfinte...

„Crucea-i legea cea mai tare,

„Dragoste fără hotare!...

„Crucea-i darul cel mai mare:

„Milă fără de 'ncetare!...

„Crucea-i ce-i mai sfânt sub soare...

„Jertfă, pân' la sângerare“... (A. Nanu)

Morala creștină ne învață că viața fiind scurtă și durerile și mizeriile ei fiind mici în raport cu veșnicia care ne așteaptă, să le suportăm toate cu bărbăție creștinească. Să ascultăm și să urmăm cuvântul sf. ap. Petru:

„Fiți treji, priveghiați, căci potrivnicul vostru, diavolul, răcnind ca un leu, umblă, căutând pe cine să înghită. Stați-i împotriva, tari în credință, știind că aceleași suferințe îndură frații voștri în lume. Iar Dumnezeu a tot harul, care ne-a chemat la mărirea sa cea veșnică prin Hristos Iisus, el însuși vă va duce la desăvârșire, vă va întări, vă va imputernici, vă va întemeia, după ce veți suferi puțină vreme. A lui fie slava și stăpânirea în vecii vecilor. Amin“ (I Petru 5, 8—10).

Duminecă după Ziua Crucii, la 20 Septembrie 1942, să vorbim despre **suflet**.

De mii de ani trimișii lui Dumnezeu strigă în lume: **Sufletul!... Sufletul!... Sufletul!...** Atenție la valoarea lui și grija de mântuirea lui!... Și totuși,... se mai află îndoelnici sau „înțelepți ai veacului acestuia” care spun că au tăiat în bucăți și au disecat întreg corpul omenesc, dar n’au găsit nicăieri sufletul. Găsesc piele, mușchi, sânge, oase, nervi, creier, inimă, dar nicio urmă de suflet, ca și când nu ar fi nicio deosebire între omul *viu* și omul *mort*.

Știința credincioasă și religia creștină ne învață că *sufletul există* și că nu este trudă mai deșartă decât încercarea de-a descoperi sufletul în materie și materia în suflet. Între suflet și materie este tot atâta deosebire ca și între omul viu și omul mort, ca și între viață și moarte, ca și între spiritul creator și hoitul care putrezește. Deosebirea aceasta este cu atât mai arătată și mai ciudată, cu cât aceeași materie se află și în corpurile vii și în cadavre.

Ce-i sufletul?... Ce-i viața?...

Întrebarea aceasta pentru unii nu are nicio însemnătate, pentru creștini însă ea are cea mai mare însemnătate.

Înțelepciunea biblică ne spune că sufletul sau viața din noi este o taină, ascunsă cu Hristos în Dumnezeu (Col. 3, 3); e o floare care crește în grădina lui Dumnezeu, o avere care prețuește mai mult decât greutatea și valoarea lumii întregi. Să ne închipuim o cumpănă în care deoparte e așezată lumea întreagă, cu toată puterea și bogăția ei, iar de altă parte un singur suflet omenesc. Și iată ce zice Mântuitorul:

— „*Ce va folosi omul de va dobândi lumea toată și-și va pierde sufletul? Sau ce va da omul schimb pentru sufletul său?*” (Mc. 8, 36-7).

Ce folosește omul dacă dobândește toată lumea, dar își pierde sufletul?... Nimic!... Ce poate da omul schimb pentru suflet?... Nimic!... Care avuție pământească poate răscumpăra un singur suflet pierdut?... Niciuna!... Este ceva mai prețios pe scara valorilor decât sufletul?... Nu!... Nimic nu poate răscumpăra un suflet pierdut, fiindcă sufletul e cea mai mare comoară. Valoarea unui singur suflet, — ne încredințează Mântuitorul — cântărește mai mult decât valoarea și greutatea lumii întregi. Materia lumii nu plătește nimic, când sufletul se pierde. Odată sufletul pierdut, lumea întreagă pentru noi nu mai are niciun preț, nicio valoare.

Sufletul e un *diamant* mai scump decât lumea, un diamant cu multe și minunate scilipiri. Dacă privim prin el fapăturile și lucrurile lumii, toate strălucesc cu o frumusețe care întrece chiar și

visurile lor. Dacă privești prin el mormintele, ele se deschid și morții se văd, ca și vii. Dacă privești prin el cerul, lumea duhurilor, toate se luminează cu atâta potop de lumină, încât soarele și stelele se întunecă, își pierd strălucirea (N. Velimirovici).

Acesta este sufletul: diamant cersc, floare, taină.

Desigur, toți oamenii doresc să descopere taina, să privească această floare, și pipăie acest diamant, să vadă această pasăre măiastră. Sufletul însă nu se poate nici vedea, nici pipăi. Este ascuns ca și o piatră de diamant sub învelișul unei frunze uscată. Mai întâi trebuie să se rupă frunza ca să se vadă scilipirile diamantului. Învelișul sufletului e trupul. Mai întâi trebuie să moară trupul, să se desfacă învelișul, ca să se elibereze sufletul.

Dar în orice caz, fie că sufletul este închis și ascuns în colivia trupului, fie că este liber de trup, noi trăim prin el. Viața noastră este ascunsă, prin el, în Dumnezeu. Unii gânditori spun, că noi trăim prin simțuri: vedem, auzim, vorbim, gustăm, pipăim, mirosim, ne mișcăm, prin simțuri. Toate acestea însă există numai câtă vreme există sufletul. De pildă ochii văd, pentru că vede sufletul; urechile aud, pentru că aude sufletul; limba vorbește, pentru că vorbește sufletul etc. Altfel ochii nu s’ar deosebi de ochelari; ar vedea cum văd ochelarii, sau cum vede lacul (fără ochi); urechile ar auzi cum aud vizuiniile și limba ar vorbi ca și limba clopotului (Velimirovici), sau nici așa...

Sufletul așadar nu e chimie, nu e materie, ci este scânteia divină, partea cea mai aleasă și mai frumoasă din noi. Sunt oameni frumoși dar antipatici, urâți de toată lumea, și sunt oameni foarte urâți la fața trupului, dar iubiți de toată lumea; ceea ce înseamnă că oamenii nu se judecă după trup ci se judecă după suflet — care poate fi frumos chiar și când trupul nu este.

Mai mult. *Sufletul are dela Dumnezeu știința creierii și forța învierii trupurilor*. Prin planul și puterea Duhului Sfânt, sufletul își construiește și reconstruiește corpul. El e arhitectul trupului. Așa încât nu are să ne mire sau să ne scandalizeze învățătura despre învierea trupului, deoarece ea este tot așa de posibilă ca și zămisirea și crearea lor.

În Evanghelia Domnului învățătura despre originea, valoarea, nobleța și forța sufletului, precum și cea despre *grija* pentru mântuirea lui, e arătată la tot pasul. Mereu se spune că sufletul e mai important decât trupul, e mai mult decât haina sau hrana (Lc. 12, 23) și e mai de preț decât lumea.

Despre însemnătatea lui ne vorbește parabola cu oaia și drahma pierdută, parabola fiului

risipitor (Lc. 17), parabola bogatului nebun (Lc. 12, 15—23) și cea a bogatului nemilostiv (Lc. 16, 19—31) ș. a.

Pocăința păcătoșilor e prilej de sărbătoare în cer, — așa de mare este răsunetul întoarcerii unui om la Dumnezeu.

De ce așa răsunet mare?... Pentru că viața sau sufletul nu este un lucru ieftin sau un obiect de glumă, ci este un dar ceresc, un bun dumnezeiesc ce trage în cumpănă mai mult decât valoarea și greutatea lumii materiale întregi.

— „Viața este o misiune“. — Nu este nici prilej de petrecere, nici de plăcere, nici de îmbogățire, nici de lenevie, nici de mâncare sau beutură, ci este *misiune* ce depășește marginile timpului. Alergătorii cu stafeta sau cu făclia aprinsă au menirea să ducă — cu maximum de efort — obiectul primit dela până la un punct precis. De aci urmează alt alergător, și altul, până ce stafeta ajunge la destinație. Misiunea a depășit pe om; omul a stat în slujba ei și prin contribuția lui ea s'a împlinit. Așa e viața, misiune ce depășește curgerea traiului pământesc. Nu ne putem sustrage de a ne-o împlini fără să facem un act de nesupunere, un act de răsvrătire, actul necugetat pe care l-a făcut și fiul risipitor, care s'a răsvrătit împotriva lui Dumnezeu, n'a primit misiunea vieții adevărate, s'a nefericit singur.

Mântuitorul numește „nebun“, adică anormal, pe bogatul lacom de plăceri trecătoare, pe omul care grijește numai de trup, de petreceri și de avuții, și uită de datoriile ce le are și față de suflet, de mântuirea și fericirea lui veșnică. Sf. Ioan Gurădeaur spune că sunt oameni care, când pierd un cal, sau chiar un câine, strigă, se alarmează și au toată grija să-l caute, dar pentru pierderea împărăției lui Dumnezeu și a sufletului, glumesc și râd.

Biserica, prin toate slujbele, harurile și învățăturile ei sfinte, are în vedere acest mare scop: *mântuirea sufletului* și moștenirea împărăției lui Dumnezeu.

Nu e lucru de puțină însemnătate să câștigi sau să pierzi împărăția lui Dumnezeu; să câștigi sau să pierzi totul în viață; să ajungi în raiu cu tâlharul pocăit, sau în iad cu bogatul nemilostiv sau cu cel nebun.

Trăirea numai după poftele trupului este trăirea anormală, pierdere; trăirea după dorințele curate ale sufletului este câștig, trăire normală, care face viața fericită și pe pământ și în cer.

O atenție specială ne atrage Mântuitorul când spune că cine vrea să-și mântuiască sufletul îl va pierde și care-l va pierde pentru El și Evanghelie, îl va mântui (Mc. 8, 35). Adică, cine se închide în egoism pentru a-și fericii numai viața

personală, își pierde și osândește sufletul, iar cine își jertfește viața pentru Hristos și Evanghelie, ca un misionar, acela își asigură mântuirea. Cu alte cuvinte, mântuirea sufletului este cu puțință numai prin Hristos și prin Evanghelie.

Sf. Biserică, prin toată lucrarea ei de mamă, dă mereu strigăte de alarmă și ne chiamă la cultură și la pocăință; combate mereu egoismul și susține totdeauna interesul față de lucrul cel mai de preț și nemuritor, care e sufletul. Sf. ap. Petru ne îndeamnă să trăim pe pământ străini și călători; sf. ap. Pavel ne chiamă să fim prieteni cu sfinții și într'o familie cu Dumnezeu.

Să nu uităm că soarta sufletului pe pământ este soarta porumbului sau a corbului, care au fost sloboziți din corabia lui Noe. Corbul, negru, nu s'a mai întors în corabie; a rămas rătăcitor prin lumea hoturilor din care s'a hrănit. Porumbelul, alb, s'a întors curat și nevinovat, cu ramura de maslin în cioc, în corabia stăpânului său.

Soarta corbului sau a porumbelului o creiem noi sufletului nostru liber și nemuritor, după cum grijim de mântuirea lui, după cum așteptăm sau refuzăm misiunea, șoptele chemării și ale destinației lui cerești.

Sufletul e cea mai veche credință a neamului nostru, credința care a caracterizat pe străbunii nostri (Daci) „de când lumea“, dar și pe părinții nostri, cari au ținut cultul morților în cea mai mare cinste și cu toată sfințenia, tocmai pentru credința lor în sufletul viu și nemuritor.

Avem deci o frumoasă moștenire părintească dela care nu ne putem abate nici vii, nici morți.

— „Pentru pacea de sus și pentru mântuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm“...

Păstorul de suflete cu zel apostolesc

(după Dr. Kramer V. trad. de Szanyi F.)

Alegerea parohiei.

Studentul teolog își termină studiile pregătitoare pentru slujba preoției, vine timpul să părăsească școala și se meargă să-și ia postul în primire. Unde va fi trimis, unde va ajunge? Iată întrebarea care-l preocupă, din ce în ce tot mai tare. Dacă, în timpul pregătirii, el a cultivat în sufletul său duhul apostolesc, întrebarea, că unde-l va duce soarta, nu-i va produce multă spargere de cap, cel puțin pentru o vreme oarecare. Ce l-a determinat să-și aleagă cariera preoțească? Desigur dorința fierbinte de a lucra mai temeinic pentru mântuirea sa și de a face să prospereze cauza preamăririi lui Dumnezeu și a

mântuirii sufletelor. Din aceste puncte de vedere i-se orientează dorințele și acum, în privința parohiei pe care va trebui s'o ocupe. Dealtfel se poate ca inima tinerului, care se pregătește pentru ocuparea parohiei, să fie preocupată și de dorința de a ajunge într'un astfel de loc, care să-i ofere un viitor fericit și plăcut, atât în privința colaboratorilor, cât și în aceea a comunei și a locuinței. Totuși, în primul rând, el trebuie să râvnească la o astfel de parohie unde va putea să muncească netulburat pentru mântuirea sufletului său și unde va putea să folosească mai mult, cu puterile sale modeste, cauzei lui Dumnezeu.

Dar precum pe alte tărâmurii, totașa și în slujba păstoririi sufletelor, nu totdeauna e plăcut ceea ce pare de dorit. Decăteori s'a întâmplat că parohia cutare sau cutare s'a prezentat ca foarte plăcută și strălucită, mai târziu, însă, s'a dovedit a fi cu totul altfel de cât cum era dorită și așteptată. Numai Dumnezeu singur poate să știe care e parohia cea mai potrivită pentru cutare sau cutare preot. Deaceea preotul tânăr, în sufletul căruia arde flacăra duhului apostolesc, recurge, cu inimă umilită, la ajutorul lui Dumnezeu și-L roagă cu încredere ca să aranjeze lucrurile astfel ca el să ajungă în parohia aceea, care-i mai potrivită pentru dânsul. Dumnezeu știe desigur o astfel de parohie, care-i potrivită pentru el, din toate punctele de vedere și în care el va putea să muncească mai efectiv, nu numai în interesul mântuirii sale, ci și în interesul mântuirii altora.

Dar păstorul de suflete cu zel apostolesc nu se ține prea vrednic de atâta îndurare. Dacă Dumnezeu îl cinstește cu parohia cutare, va fi cu dânsul în permanență și-l va înzestra cu toate darurile de cari are nevoie pentru mântuirea sa și pentru o activitate pastorală binecuvântată. În schimb, însă, vai de preotul acela care, în privința viitoarei parohii, ascultă îndeosebi numai de glasul naturii și se folosește de toate mijloacele, pentru ca să câștige parohia dorită. Sforțările lui pot să aibe rezultat, dar ușor se poate întâmpla ca, în loc de raze strălucitoare de soare, să i-se ridice în cale astfel de greutăți cum nici n'a visat, neplăceri și greutăți cari să-i facă viața amară și liniștea sufletească pururea tulburată. Se poate ca referințele și împrejurările speciale ale parohiei, atât de dorită, să-l ducă, pas cu pas, spre depravare, spre prăpastia osândei eterne. Cu un cuvânt, *preotul cu zel apostolesc nu doarește altceva decât să ajungă acolo unde-l cheamă și-l așează Dumnezeu, ca să lucreze pentru gloria Lui și pentru mântuirea sufletelor.*

Dumnezeu își arată voință sfântă a Sa prin mai marii Bisericii Sale, de aceea preotul cu zel

apostolesc se și supune hotărârii superiorilor săi. Dacă, în privința locului designat, ar avea oarecari îngrijorări serioase și temeinice le aduce la cunoștința superiorilor săi și apoi lasă tot lucrul la aprecierea lor. *Cât poate fi de liniștit și de înălțător pentru preot faptul de a ști că a ajuns în parohia cutare din voința lui Dumnezeu și a superiorilor săi!* Nu va fi muștrat niciodată de gândul că nu-i demn de parohia respectivă, și poate lua ca sigur că, eventualele sale defecte, vor fi suplinite de grația lui Dumnezeu. Păstorul de suflete cu zel apostolesc rămâne liniștit în parohia în care l-a rânduit Dumnezeu, până când va fi chemat de acolo tot de Dumnezeu, fie prin hotărârea superiorilor săi, fie prin schimbarea împrejurărilor. Dacă, în cazul prim, a ascultat cu supunere de superiorii săi, va asculta de sigur și acum, chiar dacă n'ar pleca bucuros din parohia aceea, chiar dacă parohia nouă nu i-ar fi pe plac. Domnul îl cheamă și lucrul acesta pentru dânsul este de ajuns. El spune cu Samuil: *„Iată sunt de față căci m'ai chemat“.* S. Ș.

Informațiuni

■ După doi ani de guvernare, împliniți la 6 Septembrie c. dl prof. Mihai Antonescu v. președintele Consiliului de Miniștri a comunicat la Radio o temeinică dare de seamă despre înfăptuirile guvernării d-lui Mareșal Ion Antonescu, în toate compartimentele vieții noastre de Stat, începând cu Monarhia și continuând cu politica externă, războiul pentru apărarea și desrobirea pământurilor strămoșești, românizarea, revoluția națională, armata, finanțele, economia națională, agricultura, lucrările publice, comunicațiile, sănătatea, munca, consiliul de patronaj, justiția, învățământul, cultele, propaganda națională, administrația și reorganizarea Statului, toate întemeiate pe date și cifre.

În acest timp, Subsecretariatul Cultelor a luat măsuri împotriva francmasoneriei și iudaismului; a ajutat să fie reparate în total 714 biserici, a dispus ca obiectele de cult, vestmintele bisericesti, icoanele etc. să nu mai poată fi vândute de magazinele evreesti,

a dat dispozițiuni pentru îngrijirea cimitirelor și dezvoltarea cultului morților,

a interzis ca preoții să mai ia parte în acțiuni politice ori în întreprinderi cu caracter negustoresc, urmând ca să-și închine toată puterea lor de muncă preocupărilor de ordin spiritual-cultural, de asistență socială și în general, operei de ridicare a satului.

Au fost avansați funcționarii dela centrele eparhiale, cari nu mai fuseseră avansați de 15 ani.

S'au trecut în buget 350 posturi de preoți, cari funcționau de mai mulți ani fără salariu. S'au acordat subvenții școlilor de cântăreți dela eparhiile cărora nu li s'au luat în buget până în prezent școlile de cântăreți.

S'a acordat în exercițiul 1941—1942 o sumă de 25.000.000 lei ajutoare pentru bisericile și mănăstirile avariate de cutremur, iar în exercițiul 1942—1943 o sumă de 60.000.000 lei, deci total 85.000.000 lei.

S'a prevăzut în buget suma de 3.100.000 lei pentru bursele studenților teologi, ortodoksi și uniți.

Au fost asimilate salariile preoților cu institut teologic și bacalaureat sau școală normală din Transilvania cu acelea ale preoților licențiați, iar profesorilor dela Academii teologice li s'a rectificat încadrarea, stabilindu-se o încadrare superioară în grad și salariu, față de conferențiarilor universitari.

S'a reglementat situația juridică a bunurilor imobile care aparțineau școalelor confesionale ale parohiilor ortodoxe și greco-catolice din Transilvania, recunoscându-se parohiilor dreptul de proprietate asupra acestor școli.

S'a întocmit proiectul de decret lege pentru a se reda eparhiilor respective pădurile mănăstirești.

Au fost plasați și ajutați preoții refugiați. În Transnistria a fost organizată o misiune permanentă, cu preoți puși la dispoziție de eparhiile din țară.

■ **Numiri.** În ședința adm. bisericească din 10 Sept. s'au făcut următoarele numiri: d-l Ioan Gherman licențiat în teologie la parohia Mermesti, detașat cu serviciul la parohia a doua din Bârza; d-l Sinesie Joja, candidat de preot, la Strâmba, cu detașare la parohia Vale-Mare. Pr. Viorel Giurgiu din Iuonești se transferă la cerere în parohia Țărmure. D-l Arcadie Andru candidat de preot e numit subadministrator la Academia Teologică și d-l Ioan Ageu licențiat în teologie e numit asistent la catedra de Drept bisericesc și Administrație bisericească dela Academia Teologică.

■ **Hirotonie.** P. S. S. Părintele Episcop Andrei, în zilele de 31 August și 1 Septembrie c. a sfințit întru preot pe candidatul Emil Cintează pentru parohia Iercoșeni.

■ **Rectori noi.** În fruntea Academii de Teologie dela Timișoara și Caransebeș s'au ales noi rectori. La Timișoara în locul părintelui Dr. Șt. Lupșa a fost ales părintele Dr. Sofron Vlad, iar la Caransebeș în locul Arhim. Laurențiu Busuioc a fost ales părintele Dr. Zeno Munteanu.

■ „Biserica Ierusalimului“ din centrul Berlinului a fost dăruită României de către Führerul Germaniei dl A. Hitler, pentru a se pune la dispoziția parohiei ortodoxe române din Capitala Reichului. Se spune că e cea mai frumoasă, mai impunătoare și mai bine așezată dintre cele patru biserici devenite monumente religioase din centrul Berlinului.

Gestul simbolic al Führerului constituie un omagiu adus eroismului cu care Români au luptat împotriva bolșevismului, dar și un semn de mare biruință a Ortodoxiei în Apus. România are astăzi capele ortodoxe la Paris, Berlin, Viena, Budapesta și Baden-Baden. Pentru înființarea unei capele ortodoxe la Roma, pe seama studenților și a Românilor ortodocși de acolo, se duc tratative care sperăm că vor fi încununate cu succes, deși catolicismul se opune.

Lângă biserica din Berlin, din inițiativa guvernului român, se organizează un muzeu de artă religioasă românească, sub îngrijirea unei comisiuni, designată de dl ministru Ion Petrovici, compusă din dl Prof. Aurel Popa secretarul general al Cultelor ca președinte și d-nii Victor Brătulescu directorul comisiei monumentelor istorice, Aurel Cosmoiu, arhit. Iuliu Descu, Catul Bogdan, Ioan Vlasiu și preotul Gh. Butnariu.

Nr. 4179/1942.

Comunicate

Patriarhia Română prin ordinul Nr. 4537/1942, reamintește tuturor parohiilor din Patriarhia Română *obligația de a face colectă în ziua de 14 Septembrie a. c., pentru fondul „Obolul Crucii“.*

Conducătorii oficiilor parohiale vor trimite sumele încurse, cu raport și proces verbal încheiat de epitropia bisericeii, oficiilor protopopești, în termen de 10 zile.

P. C. Părinți protoierei vor trimite sumele încurse, cu raport și tablou, Consiliului Central Bisericesc, din str. Maria Rosetti Nr. 63, București. Arad, la 9 Septembrie 1942.

Consiliul Eparhial.

Nr. 4125/1942.

P. C. Preoți sunt invitați să caute a convinge și îndemna populația ca acolo unde este cazul să se consume cartofi, orz și alte produse similare în loc de porumb, deoarece nu se cunoaște care va fi rezultatul recoltei de porumb.

Arad, la 3 Septembrie 1942.

*Prot. Caius Turicu
consilier ref. eparhial.*